

незалежності, і це обов'язково знайде також і творчий вияв у новому циклі творів про російсько-українську війну.

1. Варук С. Найкращі книги про АТО. URL: <https://book24.ua/ua/blog/luchshie-knigi-pro-ato/>
2. ТОП 10 книг про АТО. URL: <https://www.armyfm.com.ua/top-10-knig-pro-ato/>
3. Вовк І. Донецький аеропорт. Справжня історія. Частина 1. URL: <https://book-ye.com.ua/catalog/suchasna-istoriya-ukrayiny/donetskyj-aeroport-spravzhnya-istoriya-chastyna-1-novuj-terminal/>
4. Сурков О. Незавершена війна. Історія протистояння України з Росією в 2014–2015 роках. URL: <https://book-ye.com.ua/catalog/suchasna-istoriya-ukrayiny/nezavershena-vijna-istoriya-protystoyannya-ukrayiny-z-rosiyeyu-v-2014-2015-rokakh/>
5. WAR.ru (українською). URL: <https://book-ye.com.ua/catalog/suchasna-istoriya-ukrayiny/war-ru-ukrayinskoju/>
6. Шмаття війни. Донбас. URL: <https://book-ye.com.ua/catalog/memuary-lysty-shchodennyky/shmattya-vijny-donbas/>

Ольга ГОРІНА

доцент кафедри психології та педагогіки
Навчально-наукового інституту права
та інноваційної освіти
кафедра психології та педагогіки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, кандидат
педагогічних наук

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ СВІДОМОЇ РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Вдихнути в юну істоту душу громадянина – це значить передати не тільки радість, захоплення, гордість за все те, що становить собою наші святині, а й сердечний біль, тривогу, турботу за долю цих святинь – свободу і незалежність, честь і велич, багатство і славу нашої улюбленої Вітчизни.

В.О. Сухомлинський

Ці слова В.О. Сухомлинського – видатного педагога, є найважливішими пріоритетами національно-патріотичного виховання та актуальні сьогодні для утвердження громадянських цінностей, виховання почуття патріотизму,

відданості справі захисту державності, територіальної цілісності, незалежності, активної громадянської позиції молоді.

Гордість за свою землю, свій народ, а значить, і національна свідомість формується лише за умови, коли людина добре знає історію і культуру рідної держави, має знання про походження своєї нації, історичне минуле народу, його героїчні і трагічні сторінки, знає історичні періоди та факти тривалої боротьби за свою державність, волю і незалежність. Як писав О.Довженко: «Народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців». І такий народ завжди будуть зневажати й поневолювати. Українська держава зможе розвиватися лише знаючи своє минуле, і пам'ятати, що саме історична свідомість є вищою духовною цінністю будь-якої нації.

Як ніколи раніше, актуальними є слова нашого національного гімну, Гімну України відповідно до ст.20 Конституції України, на музику М. Вербицького із словами, затвердженими законом тексту П. Чубинського: «Ще не вмерла України ні слава, ні воля, ще нам браття українці усміхнеться доля...».

У духовному і політичному житті кожного народу є події й роки, які назавжди входять в його історію, свідомість, визначають характер буття, місце і роль у світових цивілізаційних процесах. В історії України чимало подій, що перед усім світом засвідчили прагнення українського народу до вільного, щасливого, заможного життя.

Із історичних даних відомо, що з тисяч народів і народностей світу лише 200 вирости в нації – створили свої держави й домоглися визнання світової спільноти, серед них – Україна. Головна ознака ідентичності українського народу, вияв національно-патріотичного духу, спосіб заявити світу про себе, свою унікальність та неповторність – є мова.

Молодь України має початкові історичні знання про давнє минуле свого народу, мову, культуру, державно-політичне життя на різних історичних етапах. Базові наукові знання правди з історії України сприяли формуванню історичної свідомості в довузівський період. Педагоги на уроках історії донесли ідею української державності: історію Руси-України, Литовсько-Руської держави, Війська Запорізького (Гетьманщини), УНР, ЗУНР, 69 річного протистояння радянському режиму. На кожному історичному етапі відбувалося переривання української державності, продовжувалася боротьба українського народу за державну незалежність, особливо у ХХ-ХХІ століттях.

У козацький період української державності нашому народові були притаманними високий рівень шляхетності, моральності, духовності, доблесті і звитяги, знання і бездоганне дотримання національних традицій і звичаїв. Запорізька Січ була і залишається синонімом свободи, незалежності, людської й національної гідності.

Символом патріотизму і жертвності у боротьбі за незалежну Україну, протистояння тоталітарній радянській системі був подвиг героїв Крут, повстанців Холодного Яру, діяльність Української Повстанської Армії, шестидесятників, дисидентів (В.Симоненко, В.Стус, Л.Костенко, Л.Лук'яненко, брати Горині, В.Чорновіл та ін.).

Національна гідність українського народу за свою державність проявлялася в житті, діяльності українських князів, козацтва, видатних гетьманів Б.Хмельницького, І.Мазепи, П.Орлика; всього українського народу та його видатних представників – Т.Шевченка, В.Винниченка, М.Міхновського, М.Грушевського, С.Петлюри, С.Бандери та багатьох інших, що відроджували українську державу, зміцнювали віру українського народу в прагненні жити в незалежній державі.

Донесенню правдивої інформації про героїчне минуле українського народу сприяє щорічне відзначення 23 травня Дня Героїв – Дня борців за волю України. Це день пам'яті всіх українців, що присвятили своє життя боротьбі за свободу. Це свято лицарів Київської Русі, козаків Гетьманської Доби, опришків, українських січових стрільців, вояків Армії УНР (1917-1920 рр.) - Української Народної Республіки, УПА (Української Повстанської Армії), діячів ОУН (Організації Українських Націоналістів), який відзначають понад сімдесят років.

У 1941 році Другий великий збір Організації Українських Націоналістів постановив відзначати 23 травня як День Героїв, щоб відродити в українців героїчний дух минулих поколінь, які дали нашій історії приклади героїзму всіх, хто віддав своє життя за незалежність України.

Національну свідомість українці продемонстрували, організувавши акцію на честь історичної події Дня злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року, «Живий ланцюг» («Українська хвиля»). Люди вийшли на шлях від Львова через Тернопіль, Рівне, Житомир до Києва (від одного до трьох мільйонів осіб). Акція закріплювала ідею єдності земель, відновлення національної символіки.

2-17 жовтня 1990 року - голодування студентів у Києві («революція на граніті»). Студенти вимагали відставки голови уряду В.Масола, відмови від підписання нового союзного договору, передачі місцевим органам влади майна КПРС і комсомолу, відбування юнаками України військової служби за межами України лише на добровільних засадах, тощо. 9 жовтня, в підтримку студентів, видатний український письменник О.Гончар, вийшов з КПРС.

Існування України сьогодні – це результат тисячолітньої боротьби українського народу за право мати свою національну державу, яка була проголошена 24 серпня 1991 року. Однак відмова від курсу на євроінтеграцію спричинила масові народні виступи (Євромайдан, листопад 2013 р.). Наступні події показали, що тодішнє керівництво України було повністю залежне від Росії, і планувало перетворити державу на васала сусідів.

Події, які ввійшли в історію України як «Революція Гідності» (Євромайдан), призвели до численних жертв (перші – 22.01.2014 р., численні – 18-20 лютого)

18 лютого були розстріляні на Майдані: Мазуренко Павло, Слободян Тарас, Вербицький Юрій, Нігоян Сергій, Жизневський Михайло, Сенік Роман, Хомяк Віктор, Бадера Олександр, Синенко Сергій). Збірна назва загиблих акції протесту, які віддали життя, захищаючи свободу, майбутнє України - «Небесна сотня».

Трагічні події Євромайдану змінили Україну. 20 лютого в Україні на

державному рівні вшановується як День пам'яті Героїв «Небесної Сотні», згадуючи найтрагічніші дні масових розстрілів прихильників європейського вектора зовнішньої політики України.

Втручання російської держави у внутрішню політику незалежної України, загроза безпеки та територіальної цілісності, починаючи з 2014 року, анексія Криму, підтримка сепаратизму в Донецькій та Луганській областях, їх незаконних ОРДЛО, показали світовій громадськості мужність козацької нації, потребу, в черговий раз, захищати незалежність української держави. Ці події нагадують більшовицькі методи знищення української держави УНР в 1917-1920 роках.

Добровольчі батальйони, волонтерський рух, бої за Дебальцево, Донецький аеропорт, який захищали українські герої, що їх навіть ворог прозвав «кіборгами» (оборона тривала 242 дні), показник мужності Збройних Сил України, готовності захищати свою землю, зберегти незалежну Україну, її територіальну цілісність.

Масштабне вторгнення на Україну 24.02.2022 р. російських військ по всій довжині спільного кордону і з території Білорусії, зрив путінських планів окупації України, мужність героїв – маріупольців, організація загонів територіальної оборони продемонстрували національну єдність українського народу.

Політичний режим РФ сформував агресивне імперіалістичне мислення, яке глибоко вразило все російське суспільство. Ця держава і її народ, не переосмислили своєї ролі як в історичному сенсі, так і в національному, і міжнародному. Все це призвело до появи сучасної реваншистської, агресивної, фашистської політики, яка сприймає українську державу, як частину колишньої російської імперії.

В нас є чим пишатися! В нас глибоке коріння і велична історія! Історична пам'ять кожного народу зберігає особливі сторінки, події, постаті, особистості, які з минулого вписуються в сьогодення і визначають майбутнє через краєзнавство, історію свого рідного краю, своєї «малої батьківщини», її історії, традицій, звичаїв, образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва, фольклору тощо. Знання, повага, збереження культурних пам'яток свого краю допомагають зрозуміти закономірності, побачити суперечності, визначити своє місце в історико-культурній спадщині, активізувати свою життєдіяльність на збереження та примноження для майбутнього свого народу.

Пам'ятки української культури входять до світової культурної спадщини ЮНЕСКО (Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди Києво-Печерська Лавра, церква Спаса на Берестові в Києві), ансамбль історичного центру Львова (Високий замок і Підзамче, собор святого Юра), Геодезична дуга Струве (с.Катеринівка, Хмельницька область), первісні букові ліси Карпат, резиденція митрополитів Буковини та Далмації (м. Чернівці), дерев'яні церкви карпатського регіону (Святого Духа, с. Потеличі, Львівська область), церква Собору Пресвятої Богородиці (с. Матків, Львівська область), церква Святого Духа (м.Рогатин, Івано-Франківська область), церква святого Михайла (с.Ужок, Закарпатська область), стародавнє місто Херсонес Таврійський та його хора...

Світова громадськість підтримує українців у війні за збереження незалежності, відновлення території в кордонах 2014 року. Тимчасово переміщені особи знайшли захист для дітей, людей похилого віку в багатьох країнах не тільки Європи. Про Україну, її історію, досягнення в різних галузях науки, освіти знає весь світ. Уряди багатьох країн пропонують допомогу для подолання наслідків рашистської агресії, відбудови України.

1. Горіна О.Т. Формування духовної культури студентської молоді: монографія. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2013.115 с.

Владислав КУЛІНІЧ

здобувач вищої освіти Національного
Технічного Університету «Дніпровська
політехніка»

Науковий керівник:

Лілія КАСЬЯНЕНКО

кандидат економічних наук, доцент

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ В УКРАЇНІ, ЯК НОВА ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА СУСПІЛЬСТВА

Волонтерство, це сильна суспільна течія, яка покликана на суспільно корисну діяльність та здійснюється як окремими людьми, так і організаціями. Українське суспільство славиться тим, що має почуття взаємодопомоги та підтримки, піклування про ближнього та роботи на спільну мету. Досить високий темп розвитку волонтерського руху почався з початку окупації Криму Росією (березень 2014 року) та початком антитерористичної операції на сході України (квітень 2014 року). 2014 рік показав нам, що державі потрібна допомога та підтримка, як збройних сил, так і суспільства, коли ми вимушені були тікати від ворога і шукати прихистку в своїй країні. Окремі люди чи організації максимально працювали задля підтримки морального духу країни і демонстрації того, що Україна сильна та незламна держава, в якій панує людяність та віра. Після 24 лютого 2022 року волонтерський рух збільшився у декілька сотень разів, адже це були як вже досвідчені люди, так і ті, хто просто бажав підтримати країну у такий важкий час. Хтось допомагав переселенцям, хтось військовим, хтось налагоджував гуманітарну та логістичну компанію, хтось готував якісь важливі проекти для соціальної підтримки населення тощо. Це все люди, які змінили свій рід діяльності на соціально-важливу роботу і при цьому, в більшості випадків, робили все аби бути максимально корисними.

Зі свого боку, державні органи влади максимально намагаються підтримувати волонтерську діяльність на всіх рівнях. В 2003 році волонтерську діяльність в Україні було визнано офіційно, затверджено низку волонтерських